

Afwegingskader grootschalige duurzame energieopwekking in Wierden 2020

Inhoudsopgave

1. Inleiding	2
Onze opgave en ambitie	
..... 5 Afwegingskader grootschalige duurzame energie opwekking gemeente Wierden	6 Leeswijzer
..... 6	
Definities	6
..... 6	
2. Beleidsuitgangspunten en -doelstelling	
..... 8 Rijk	8 Nationaal Omgevingsbeleid (NOVI)
..... 8	
Goede inpassing energietransitie	8
..... 8	
Provinciaal	9
..... 9	
Uitvoeringsmodel Omgevingsvisie Overijssel	9
..... 9	
Wettelijk (provinciaal) kader	9
..... 9	
Zonneladder Overijssel 2020	10
..... 10	
Gemeentelijk	12
..... 12	
Beleidsuitgangspunten en -doelstelling	12
..... 12	
Wierdense interpretatie Rijks en Provinciaal beleid	13
..... 13	
3. Maatschappelijke en landschappelijke inpassing	16
..... 16	
Maatschappelijke inpassing	16
..... 16	
Communicatie	16
..... 16	
Participatie	17
..... 17	
Compensatie	18
..... 18	
Landschappelijke inbedding in het bestaande landschap	20
..... 20	
Basis uitgangspunt voor de landschappelijke benadering	20
..... 20	
Modelmatige benadering en de aanpassingen n.a.v. de evaluatie	20
..... 20	
..... 20 Basisbeginsel voor bestaan zonneparken	20
..... 20	
..... 20 Gebieden en locaties waar zonneparken worden uitgesloten of beperkt	21
..... 21	
..... 21 Landschappelijke compensatie	21
..... 21	
Gebieden waar zonneparken zijn toegestaan	22
..... 22	
..... 22 Stappenplan	22
..... 22	
Landschappelijke inbedding	22
..... 22	

Energielandschappen	23
Afwegingen bij maatschappelijke en landschappelijke inpassing	23
4. Procedure	24
Planologisch regime	24
Principeverzoek	24
Inbreng	24
Overeenkomst	25
Gebieds- of duurzaamheidsfonds	25
(Project)omgevingsvergunning .	

1. Inleiding

In 2017 hebben wij onze doelstelling voor opwekking van duurzame energie in onze gemeente vastgesteld . In ons coalitieprogramma (2018) hebben wij de ambitie uitgesproken deze doelstelling te willen gaan halen . Aansluitend hierop hebben we in april 2019 het afwegingskader grootschalige duurzaam opgewekte energie vastgesteld . Tot slot is in april 2020 de hernieuwde handreiking zonnevelden van de Provincie Overijssel verschenen en zijn we conform afspraak begonnen met de evaluatie van het in april 2019 vastgestelde afwegingskader . In de bijlage

“De belangrijkste aanbevelingen” vindt u de opsomming van aanbevelingen uit de evaluatie .

Zoals reeds is aangegeven in het vastgestelde afwegingskader grootschalige duurzame energie opwekking (april 2019) staan we met elkaar voor de overgang van fossiele naar hernieuwbare energie en een meer circulaire economie . De gemeente Wierden wil een significante bijdrage leveren aan de energietransitie .

Grootschalige vormen van duurzame energie- opwekking, zoals zonneparken, zijn noodzakelijk om deze te kunnen halen . Wij willen daarvoor in onze gemeente de benodigde ruimte bieden en daarbij de juiste afwegingen maken . Wij zien daarnaast

in de ontwikkeling van grootschalige duurzame energieopwekking in onze gemeente ook kansen .

Kansen voor versterking van gebieden, dorpen en buurtschappen en kans voor versnelling van de duurzame ontwikkeling . De energietransitie is niet iets van ons alleen, maar een gezamenlijke maatschappelijke opgave . We zijn daarbij ook afhankelijk van initiatiefnemers en investeerders .

Dit kunnen bedrijven zijn, maar ook ondernemende inwoners . Wij zijn ons er van bewust dat wij voor grote opgaven staan die vragen om zorgvuldige keuzes .

Grotere vormen van duurzame energieopwekking hebben immers een impact op ons landschap en daarmee de leefomgeving van onze inwoners .

Voor ons staat grootschalige duurzame energie- opwekking niet op zichzelf, maar maakt onderdeel uit van een overgang naar een duurzame samenleving .

Daarbij hechten wij veel waarde aan betrokkenheid van en bewustzijn onder onze inwoners en ondernemers . Het onderdeel grootschalige duurzame energie opwekking zal dan ook een onderdeel worden van onze vastgestelde communicatie en participatie strategie .

Deze herijking van het afwegingskader is opgesteld naar aanleiding van de uitkomsten van de evaluatie afwegingskader grootschalige duurzame energie opwekking (december 2020) . Daarnaast is deze tegen de hernieuwde provinciale handreiking gehouden

en als zodanig met de provincie besproken . Het dient verder bij te dragen aan het helder krijgen OF, WAAR en HOE zonnepanelen op land mogelijk zijn, voor zowel initiatiefnemers als omwonenden en andere belanghebbenden .

Onze opgave en ambitie

In 2018 heeft de gemeente Wierden de ambitie uitgesproken dat in 2050 alle energie die gebruikt wordt in de gemeente Wierden van duurzame oorsprong is, geproduceerd binnen of buiten de gemeentegrenzen (raad, 25 september 2018) .

Onze ambitie sluit aan bij het Akkoord van Parijs . Uiteindelijk streven wij daarmee naar een 100% energie neutrale gemeente in 2050 . Ruimte bieden aan grootschalige vormen van duurzame energieopwekking is een voorwaarde om dit doel te bereiken . Wij vinden het onze verantwoordelijkheid om die ruimte ook in onze gemeente te bieden .

Voorwaarde voor een duurzame ontwikkeling is, dat er een goede balans is tussen ecologische, economische, technologische en sociale belangen . Grootschalige duurzame energie moet niet alleen landschappelijk aanvaardbaar zijn, maar ook maatschappelijk .

Vandaar dat wij in dit herijkte afwegingskader meer aandacht besteden en diep ingaan op de

maatschappelijke aspecten . Waar we zeker op gaan sturen, zijn de opbrengsten . Een deel hiervan moet 'landen' in ons gebied en bij de lokale gemeenschap om hiermee andere duurzaamheidsinitiatieven mogelijk te maken of mogelijke nadelen te compenseren .

Wij willen het mogelijk maken dat uiterlijk in 2024 20% duurzame energie duurzaam wordt opgewekt in onze eigen gemeente (inclusief ons aandeel van de bijdrage van Twence aan de duurzame energievoorziening) .

Afwegingskader grootschalige duurzame energie opwekking gemeente Wierden

Dit document beschrijft het gemeentelijk kader voor de wijze waarop wij willen omgaan met initiatieven voor grootschalige vormen van duurzame energieopwekking in onze gemeente . In eerste instantie denken wij daarbij aan zonneparken, voorlopig nog niet aan andere vormen van duurzame energieopwekking . Bij grootschalige vormen van duurzame energieopwekking komen de volgende vragen aan de orde: Op welke locaties zien wij bijvoorbeeld zonneparken als een passende ontwikkeling? En onder welke voorwaarden?

Op welke manier passen we deze ontwikkeling in, met behoud van een aantrekkelijke woon-, werk- en recreatieomgeving? Of misschien zijn er wel gebieden waar geheel nieuwe landschappen kunnen ontstaan . Het herijkte afwegingskader 'Grootschalige duurzame energieopwekking' in Wierden wil op deze vragen antwoord geven . De inzet is om de kansen

van de ontwikkeling van grootschalige vormen van duurzame energieopwekking optimaal te benutten en zo een bijdrage te leveren aan de energietransitie zonder afbreuk te doen aan de kwaliteit van onze woon- en leefomgeving . Voor de herijking van

dit afwegingskader wordt de landschappelijke draagkracht voor de realisatie van zonneparken in ons landschap gehanteerd uit het afwegingskader april 2019 . Daarbij hebben wij bekeken welk ruimtebeslag maximaal zou kunnen passen bij de schaal en maat van de verschillende delen van ons buitengebied .

Tevens is gekeken naar de gewenste afstand tussen zonneparken onderling en de verspreiding over het hele buitengebied van de gemeente Wierden . Grootschalige duurzame energie moet niet alleen landschappelijk aanvaardbaar zijn, maar ook maatschappelijk . Vandaar dat in dit afwegingskader nadrukkelijk ook aandacht is voor maatschappelijke aspecten en dit met de uitkomsten van de evaluatie verder vorm is gegeven .

Leeswijzer

In dit herijkte afwegingskader wordt in hoofdstuk 2 in gegaan op de beleidsuitgangspunten en doelstellingen . Welke opgave (OF) ligt er in het

verschiet en welke beleidsuitgangspunten hanteren we voor de opgave opwekken hernieuwbare energie, in dit geval specifiek zonne-energie . Hoofdstuk 3 gaat in op de landschappelijke (WAAR en HOE) en de maatschappelijke (HOE) inpassing . In hoofdstuk 4 wordt aandacht besteed aan het stappenplan en de te volgen planologische procedure .

Definities

De gemeente Wierden hanteert de onderstaande definities (en beperkingen):

Een zonnepark is een groen park dat bestaat uit maximaal twee zonnevelden elk op één bestaande kavel . Het park is omzoomd door bestaande- en nieuwe landschapselementen die de natuurlijke afscheiding vormen van het park .

Een kavel is de aanduiding voor een samenhangend stuk grond dat één bepaalde vorm van gebruik heeft en is omgeven door een duidelijk herkenbare grens, in de vorm van bestaande landschapselementen zoals een bomenrij, heggen, sloten, houtsingels of grond- en houtwallen .

Een zonneveld is dat deel van het zonnepark wat enkel bedoeld is voor zonnepanelen .

Een categorie A1 zonnepark is een park bestaande uit één zonneveld van maximaal 2 hectare aangrenzend aan een erf .

Een categorie B2 zonnepark is een park bestaande uit maximaal twee zonnevelden met een oppervlakte van maximaal 8 hectare (totaal zonneveld) .

Het landschappelijk groen bedraagt minimaal 20% van het grondoppervlak van het zonnepark (80-20 regel) .

In deze categorie vallen zowel de parken die gerealiseerd worden vanuit een gebiedsontwikkeling dan wel de landschappelijk ingepaste zonnevelden .

Een categorie B3 zonnepark is een park bestaande uit maximaal twee zonnevelden met een oppervlakte van maximaal 8 hectare (totaal zonneveld) . In deze categorie vallen de landschappelijk ingepaste (mono - functionele) zonnevelden . Door middel van landschappelijke inpassing en compensatie worden de vereiste landschappelijke doelen behaald en wordt voldaan aan de 80-20 regel .

80-20-regel: verdeling van grondoppervlak op een zonnepark tussen een zonneveld (maximaal 80%) en een toevoeging van landschappelijk groen of water (minimaal 20%) .

Landbouwgrond: Een kavel dat economisch landbouwkundig in gebruik is en deel uitmaakt van de agrarische bedrijfsvoering van de grondeigenaar . Hierbij moet worden opgemerkt dat bij een stoppende agrariër de kavels uit de landbouwkundige productie worden gehaald en niet (meer) beschouwd worden als landbouwgrond .

Lokaal eigendom: De financiële participatie van particulieren en/of omwonenden in de opbrengst van het zonneveld .

Formele procedure: Vanaf het moment dat er een aanvraag (project)omgevingsvergunning is ingediend .

2. Beleidsuitgangspunten en -doelstelling

Rijk

Nationaal Omgevingsbeleid (NOVI)

Op 11 september jl . is op voorstel van minister Ollongren ingestemd met toezending van de Nationale Omgevingsvisie (NOVI) aan de Tweede Kamer . Met de NOVI geeft het kabinet richting aan de grote opgaven die de inrichting van ons land de komende dertig jaar ingrijpend zullen veranderen .

In de kamerbrief van 23 april 2020 “Regie en keuzes in het nationaal omgevingsbeleid” wordt ingegaan op de schaarse ruimte . Niet alles kan en niet alles kan overal . De druk vanuit allerlei sectoren (wonen, landbouw, natuur, water, luchtvaart, bereikbaarheid, duurzame economie, energie & klimaat, defensie) op de fysieke leefomgeving loopt op . Met een groeiende bevolking neemt deze druk verder toe . Er is daarom steeds nadrukkelijker maatschappelijk debat over de fysieke leefomgeving .

De oplopende druk op de fysieke leefomgeving vraagt om scherpe en fundamentele keuzes . Ook vraagt zij om meer regie vanuit het Rijk om richting te geven aan de toekomstige fysieke leefomgeving van Nederland .

Goede inpassing energietransitie

Om beelden te vormen van de ruimtelijke impact van de energietransitie op de lange termijn (2050), zijn in opdracht van de ministeries Economische Zaken en Klimaat en Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties de ruimtelijke implicaties uitgewerkt van de scenariostudie die de netbeheerders conform het Klimaatakkoord hebben uitgevoerd .

De inventarisatie laat zien dat de impact, afhankelijk van het scenario, groot is . Het meest zichtbare onderdeel vormt de opwek van elektriciteit met wind en zon . De impact kent een grote bandbreedte, samenhangend met de hoeveelheid eigen opwekking en samenhangend met specifieke keuzes t . a . v . de opstelling (extensieve opstellingen van wind en zon versus intensieve opstellingen) . Vanzelfsprekend is

de uiteindelijke ruimtelijke impact afhankelijk van

keuzes . Indien bijvoorbeeld gekozen wordt voor kernenergie, dan zal het opgesteld vermogen aan wind en zon omlaag gaan . Ook zullen keuzes in de warmtevoorziening effect hebben op het benodigd opgesteld vermogen wind en zon .

Ruimtelijk beleid van overheden is cruciaal voor het ontzien van landbouw en natuur . Uit het onderzoek van Bosch & Van Rijn (meer informatie:

www.boschenvanrijn.nl/project/zonneladder)

blijkt dat vrijwel alle provincies ruimtelijk beleid voeren in de geest van de motie (Kamer verzoekt het kabinet om in samenspraak met decentrale overheden een zonneladder op te stellen voor de inpassing van zonne-energie, die als nationaal afwegingskader

kan worden benut bij het opstellen van regionale energiestrategieën (RES'en), zodat primair onbenutte daken en terreinen worden benut en landbouw en natuur zo veel mogelijk worden ontzien) . Ook dit juicht het kabinet toe . Wel constateert het kabinet, samen met de andere betrokken partijen, dat dit ruimtelijk beleid in veel provincies vrij recent is geëffectueerd .

Doorwerking naar initiatieven voor zonneparken is dan ook pas vrij recent tot stand gekomen .

De komende maanden gaan gemeenten en provincies verder met het opstellen van de definitieve Regionale Energiestrategieën . Op basis hiervan zullen nieuwe beleidskeuzes en afwegingen gemaakt worden, gericht op het ruimtelijk inpassen van 35 TWh hernieuwbare energie op land in 2030 .

Deze opgave is techniekneutraal, wat er in de praktijk op neerkomt dat deze opgave zal worden ingevuld met windmolens of zon-PV (Photo Voltaic)-systemen .

In het kader van de RES'ën wordt momenteel regionaal verkend hoe deze opgave met ruimtelijke kwaliteit

kan worden ingepast en kan worden verbonden aan andere ruimtelijke opgaven in de betreffende regio, zoals natuur en landbouw . Hierbij zal bij de RES'ën gebruik kunnen worden gemaakt van ruimtelijk ontwerpers en landschapsarchitecten om daarmee de afwegingen en de consequenties inzichtelijk te maken . De uitkomsten van het RES-proces worden door de verantwoordelijke gemeentes en provincies vastgelegd in hun eigen omgevingsvisies, -plannen en verordeningen . Gelijktijdig brengen voorlopige

gemeentes hun eigen kennis en ervaring mee in de RES .

Op 12 september 2020 heeft minister Ollongren zich in de media uitgesproken tegen de komst van zon en wind op land . De Nederlandse Vereniging Duurzame Energie (NVDE), de Nederlandse WindEnergie Associatie (NWEA) en Holland Solar stelden vervolgens de NOVI te verwelkomen, maar zich te verbazen over

de uitspraken van de minister . Het door de minister geschetste beeld is om diverse redenen onjuist en bijvoorbeeld zon op land blijft onverkort van toepassing om de 2030 doelen te behalen .

De in augustus 2019 aan de Tweede Kamer gestuurde zonneladder dient als afwegingskader voor overheden . Het betreft hier geen dictaat, maar een hulpmiddel voor partijen als gemeenten en provincies om te komen tot een evenwichtige afweging (bron: zoek . officieelbekendmakingen .nl/kst-34682-29 .html) .

Provinciaal

Uitvoeringsmodel Omgevingsvisie Overijssel

Om te bepalen of een initiatief bijdraagt aan de ambities, gebruikt de provincie het Uitvoeringsmodel Omgevingsvisie Overijssel . In het uitvoeringsmodel staan de stappen of, waar en hoe centraal . Of een initiatief mogelijk is, wordt allereerst bepaald door de vraag of er een opgave is . Dat hangt af van de vraag of de behoefte aan een ontwikkeling kan worden aangetoond, maar ook of de ontwikkeling niet in strijd is met provinciale generieke beleidskeuzes .

Denk aan beleidskeuzes om basiskwaliteiten als schoon drinkwater en droge voeten te garanderen . Maar ook aan beleidskeuzes om overaanbod van bijvoorbeeld woningbouw- en kantorenlocaties - en daarmee grote financiële en maatschappelijke kosten - te voorkomen . De ontwikkelingsperspectieven geven richting aan waar wat ontwikkeld kan worden . In de visie van de provincie op de ruimte in Overijssel onderscheidt zij zes ontwikkelingsperspectieven: drie voor de Groene en drie voor de Stedelijke Omgeving .

Deze ontwikkelingsperspectieven schetsen een ruimtelijk perspectief voor een combinatie van functies en geven aan welke beleids- en kwaliteitsambities leidend zijn . De gebiedskenmerken spelen een belangrijke rol bij de vraag hoe een initiatief

ingepast kan worden . Onder gebiedskenmerken verstaat de provincie de ruimtelijke kenmerken van een gebied of een gebiedstype die bepalend zijn voor de karakteristiek en kwaliteit van dat gebied of gebiedstype .

Wettelijk (provinciaal) kader

In de omgevingsverordening (wettelijk kader) van de provincie Overijssel staat over zonnepanelen:

Artikel 2.1.8.2 Realisatie zelfstandige opstelling zonnepanelen

lid 1: In de Groene Omgeving mogen zelfstandige opstellingen van zonnepanelen uitsluitend worden toegestaan als tijdelijk (mede)gebruik van de gronden .

lid 2: Bestemmingsplannen voorzien uitsluitend in de opstelling van zelfstandige opstellingen van zonnepanelen in de Groene Omgeving als de maatschappelijke meerwaarde is aangetoond én is aangetoond dat het verlies van ecologische en/of landschappelijke waarden in voldoende mate wordt gecompenseerd door investeringen ter versterking van de ruimtelijke kwaliteit in de omgeving .

lid 3: De maatschappelijke meerwaarde als bedoeld in lid 2 dient te worden onderbouwd vanuit de volgende criteria:

a . de mate waarin sprake is van meervoudig ruimtegebruik;

- b . maatregelen die getroffen worden om de impact op de omgeving te beperken en/of te compenseren;
- c . de mate waarin wordt aangesloten op de karakteristieken van het gebied;
- d . de bijdrage die geleverd wordt aan maatschappelijke doelen .

Afwegingskader grootschalige duurzame energieopwekking in Wierden 2020 9

lid 4: In aanvulling op het gestelde onder 2 geldt voor nieuwe ontwikkelingen die plaatsvinden op gronden die vallen binnen het ontwikkelings- perspectief Ondernemen met Natuur en Water en die niet zijn aangeduid als Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen Ecologische Hoofdstructuur (EHS)), geldt de voorwaarde dat

de compensatie door investeringen ter versterking van ruimtelijke kwaliteit in de omgeving gericht dienen te zijn op de versterking van de kwaliteit van natuur, water en landschap .

Zonneladder Overijssel 2020

De Overijsselse zonneladder geeft de voorkeurs- volgorde aan voor het opwekken van zonne-energie . De provincie rekent niet elk initiatief afzonderlijk af op het doorlopen van de zonneladder . Wel vraagt zij gemeenten zich maximaal in te spannen om initiatieven voor zonne-energie zoveel mogelijk te integreren met bebouwing (trede 1 van de zonne- ladder) . Bij het monitoren van de effectiviteit van de Omgevingsvisie wordt hier aandacht aan besteed .

De zonneladder geeft de voorkeursvolgorde aan bij de verdeling van de opwekopgave voor zonne-energie . Naar aanleiding van ervaringen de afgelopen jaren is de zonneladder scherper en specifiek gemaakt, wat een striktere toepassing mogelijk maakt . De zonneladder wordt toegepast bij ruimtelijke afwegingen . De Overijsselse zonneladder en aanpak kent drie treden . Een multifunctionele invulling van een zonneveld in de groene ruimte is uitgangspunt (trede 1 'Stimuleren' en 2 'Combineren') . Pas als de initiatiefnemer hebben verkend en gemotiveerd dat trede 1 en 2 niet mogelijk zijn, dan komen monofunctionele zonnevelden (trede 3) aan de orde . Gebruik van goede landbouwgronden worden daarbij zoveel mogelijk vermeden .

De zonneladder is in dit Afwegingskader vertaald in de categorieën A1 (trede 1), B2 (trede 2) en B3 (trede 3) . De categorieën komen niet 100% overeen omdat de treden gebaseerd zijn op een voorkeursvolgorde . Daarmee verschilt de benadering . Inhoudelijk is gestreefd om de categorieën te laten aansluiten bij de treden .

1 . Stimuleren van:

- Productie van zonne-energie op daken in bebouwd gebied: woningen, bedrijven, agrarische gebouwen, etc .
- Gebruik van te bebouwen gebieden of bruikbare restruimte: ongebruikte gronden, bedrijventerreinen, boven parkeerterreinen en geluidswallen .
- Kleine, goed ingepaste velden op agrarische erven (tot ca . 2 ha) .
- Kleine, goed ingepaste zonnevelden van lokale initiatieven in stads- en dorpsranden (tot ca . 2 ha) .

2 . Combineren met:

- Gebiedsopgaven in stads- en dorpsranden en in de groene omgeving zoals klimaatmaatregelen (waterberging en tegengaan bodemdaling), extensivering van landbouw, herstel landschap en biodiversiteit, etc . Door verschillende opgaven onder, tussen en rond de panelen te realiseren wordt de ruimte multifunctioneel gebruikt . Dit op basis van de 80-20 referentie: 80% ruimte voor het panelenveld en 20% ruimte voor groen en/of water .

- Gebiedsontwikkeling in de groene omgeving, waarbij zonnevelden aansluiten op andere gebiedsontwikkelingen of een energielandschap vormen . Door opgaven met elkaar te verbinden wordt het mogelijk lokale maatschappelijke en sociale doelen te incorporeren in de gebiedsontwikkeling . Dit op basis van de 80-20 referentie: 80% ruimte voor het panelenveld en 20% ruimte voor groen en/of water .

3 . Limiteren van:

- Monofunctionele zonnevelden op agrarische grond of op water, primair gericht op produceren van duurzame energie . Dit op basis van de 80-20 referentie: 80% ruimte voor het panelenveld en 20% ruimte voor groen en/of water . Omdat meervoudig ruimtegebruik ontbreekt, wordt dit gecompenseerd met investeringen in maatschappelijke opgaven buiten het project . Bij locatiekeuzes worden goede landbouwgronden ontzien .

Gemeentelijk

Beleidsuitgangspunten en -doelstelling

Op basis van kennis over de energieopgave, de bestaande beleidskaders en de conclusies die kunnen worden getrokken uit de evaluatie van het in april 2019 vastgestelde afwegingskader, zijn de bestaande beleidsuitgangspunten bekeken en waar nodig opnieuw geformuleerd .

- 1 . Ruimte bieden aan grootschalige duurzame energieopwekking in Wierden .
 - 2 . Belang toekennen aan een goede landschappelijke inpassing, waarbij voldoende afstand wordt gehouden tot aangrenzende woningen .
 - 3 . Bij voorkeur benutten van daken voor productie van energie opwekking, gebruik van te bebouwen gebieden of bruikbare restructuur, onrendabele agrarische gronden en inzetten op multifunctioneel of dubbelgebruik van de grond .
 - 4 . Omwonenden vroegtijdig betrekken bij de planvorming van projecten voor grootschalige duurzame energieopwekking .
 - 5 . Mogelijkheden scheppen voor inwoners om te kunnen participeren en ‘meeprofiten’ . Inwoners moeten kunnen participeren in een project .
 - 6 . Initiatiefnemers van projecten voor grootschalige duurzame energieopwekking verplichten om financieel bij te dragen aan gebiedsontwikkelingen en/of verdere verduurzaming van onze gemeente Dit te formaliseren door het inrichten van een fonds, waaruit andere (duurzaamheid) maatregelen kunnen worden gefinancierd of gestimuleerd .
 - 7 . Overlast van grootschalige duurzame energie- opwekking moet worden tegengegaan . Rekening moet worden gehouden met leefbaarheid en gezondheidseffecten .
 - 8 . Voor zonneparken worden geen permanente, maar tijdelijke bestemmingswijzigingen (projectomgevingsvergunningen) afgegeven tot maximaal 25 jaar (overeenkomstig provinciale regels) .
- Zonneparken moeten ‘terugneembaar’ worden gebouwd (geen betonnen funderingen) .

Vooralsnog begrenzen wij de ruimte die wij willen bieden voor het grootschalig opwekken duurzame energie op 1% van de cultuurgrond (ongeveer 0,5% van het totaal oppervlak van de gemeente Wierden) in onze gemeente . Dit komt overeen met ongeveer 50 hectare aan zonnevelden . Een goede ruimtelijke inpassing alleen zal meestal niet voldoende zijn om draagvlak te creëren voor bijvoorbeeld een zonnepark . Een initiatief is alleen echt succesvol wanneer er voldoende maatschappelijk draagvlak voor is . Wij noemen dit een goede ‘maatschappelijke inpassing’ . In dit herijkte afwegingskader hebben wij beschreven hoe wij omgaan met de maatschappelijke en landschappelijke inpassing van initiatieven voor grootschalige duurzame energieopwekking .

Wierdense interpretatie Rijks en Provinciaal beleid

Vooralsnog limiteren wij de ruimte die wij willen bieden voor het grootschalig opwekken duurzame energie op 1% van de cultuurgrond in onze gemeente . Dit komt overeen met ongeveer 50 hectare aan zonnevelden . Het kan voorkomen dat landbouwgronden aangewend worden om zonneparken te realiseren . Anders kan de doelstelling niet behaald worden . De ondernemer van het betreffende agrarische bedrijf moet onderbouwen waarom een zonnepark in de (nieuwe) bedrijfsvoering past . Er kan bijvoorbeeld sprake zijn van een stoppende agrariër . Bij zonneparken groter dan 2 hectare moet de aanvrager motiveren in hoeverre het park voldoet aan het afwegingskader en gebiedsontwikkeling met de omgeving mogelijk is .

Voorkomen moet worden dat hoogwaardige landbouwgrond, op een kavel groter dan 8 hectare, gebruikt wordt voor zonnevelden . Deze intensief in gebruik zijnde landbouwgrond is primair geschikt voor de teelt van gewassen of de veeteelt .

3. Maatschappelijke en landschappelijke inpassing

Maatschappelijke inpassing

Een initiatief kan alleen echt succesvol zijn wanneer er voldoende maatschappelijk draagvlak voor is . Draagvlak bij de direct omwonenden, maar ook in de bredere samenleving . Zowel op locatieniveau als gemeentelijk niveau kunnen grootschalige vormen van duurzame energieopwekking op meerdere manieren draagvlak verkrijgen . Een goede ruimtelijke inpassing alleen zal meestal niet voldoende zijn om draagvlak te creëren voor bijvoorbeeld een zonnepark . Hoe groter de impact van een park is op de omgeving, des te groter de inspanning van een initiatiefnemer zal moeten zijn om draagvlak te creëren . Ten aanzien van omwonenden bestaat de maatschappelijke inpassing uit inspanningsverplichtingen ten aanzien van de communicatie en participatie . Ten aanzien van de bredere samenleving bestaan de verplichtingen uit compensatie .

De hieronder te noemen (inspannings)verplichtingen gelden bij zonnevelden vanaf 2 ha (dus voor categorie B2 en B3 -zonneparken) . Zonnevelden tot 2 ha hebben een dusdanige geringe impact op de omgeving dat een maatschappelijke inpassing niet nodig is .

Draagvlak wordt gecreëerd door communicatie, participatie en compensatie. Samen dragen zij bij aan het creëren van maatschappelijke meerwaarde en dus draagvlak. We verwachten van de initiatiefnemer dat zij een bepaalde mate van inspanningen verricht om dit draagvlak te creëren. Welke inspanningen dit zijn, wordt hieronder beschreven. Wanneer niet of niet voldoende wordt voldaan aan deze inspanningsverplichtingen, kan medewerking aan het plan, en bij een eventuele aanvraag de (project)omgevingsvergunning, worden geweigerd.

Communicatie

Beleidsuitgangspunt is dat omwonenden worden betrokken bij de planvorming van projecten voor grootschalige duurzame energieopwekking.

Het betrekken van omwonenden gebeurt niet alleen

door hen te informeren, maar ook door omwonenden de mogelijkheid te geven mee te praten over de verdere invulling van het plan. Dit gebeurt vroegtijdig en eindigt bij de besluitvorming rondom het project. Hoe de initiatiefnemer hier invulling aan gaat geven, wordt beschreven in een communicatieplan, welk plan als indieningsvereiste al bij het principeverzoek wordt ingediend ter goedkeuring. Initiatiefnemer is eigenaar van de communicatie. Het communicatieplan bevat in ieder geval:

- a. Het starten met een bijeenkomst, waarvoor omwonenden, andere belangstellende en de gemeente wordt uitgenodigd. De datum van de bijeenkomst wordt afgestemd met de gemeente. Tijdens deze bijeenkomst wordt informatie gegeven over een plan welke door de gemeente is getoetst en akkoord bevonden met een positief principebesluit. Dit betekent niet dat het plan dat wordt gepresenteerd in beton is gegoten. Daarom worden omwonenden tijdens deze bijeenkomst tevens geïnformeerd over de wijze van meepraten over de verdere invulling van het plan.
- b. De motivering binnen welke straal rondom het park omwonenden zijn uitgenodigd. Daarbij wordt in ieder geval aandacht besteed aan de afstand tot en het zicht op het zonnepark.
- c. De wijze van communiceren over de financiële participatiemogelijkheden binnen het project.
- d. De wijze van het terugkoppelen naar omwonenden en andere belangstellenden van wat er gedaan is met ingebrachte ideeën en zienswijzen op het conceptplan. Hierbij kan gedacht worden aan keukentafelgesprekken.
- e. De wijze van het informeren van omwonenden en andere belangstellenden over wijzigingen van het plan. Afhankelijk van de omvang van de wijziging is het voorstelbaar dat een tweede of nog meer informatieavonden moeten worden gehouden zoals omschreven onder a.

Om te kunnen toetsen of aan het communicatieplan is voldaan, wordt bij het indienen van een aanvraag om een (project)omgevingsvergunning een verantwoordingsdocument gevraagd over de wijze van communicatie volgens het eerder ingediende communicatieplan. Het verantwoordingsdocument bevat in ieder geval:

- a. Een verslag van de startbijeenkomst (inclusief het aantal aanwezigen) en eventuele andere bijeenkomsten/gesprekken met omwonenden en andere belangstellenden. Dit verslag is van te voren met alle betrokkenen gedeeld.
- b. Een weergave van de ingebrachte ideeën en zienswijzen en wat daarmee gedaan is.
- c. De wijze waarop de gekozen vorm van participatie wordt gedeeld met omwonenden om te komen tot een optimale invulling hiervan.

Participatie

Grootschalige duurzame energieprojecten zijn economische activiteiten. Door inwoners van de gemeente Wierden daarvan – ook in economische zin – te laten meeprofiteren, dragen deze initiatieven bij aan de lokale economie, betrokkenheid (sociale cohesie) en draagvlak voor duurzame energieprojecten. Financiële participatie kan bijvoorbeeld door mede-eigenaarschap, financieel rendement op investeringen of door het (goedkoper) afnemen van energie.

Initiatiefnemers moeten organiseren en borgen dat de lokale gemeenschap financieel in het project participeert en daarvan (direct of indirect) profiteert. De initiatiefnemer toont dit aan.

Initiatiefnemers hebben de verplichting om hiervoor een participatieplan op te stellen. Deze bevat in ieder geval een beschrijving van de wijze waarop aan de participatie invulling wordt gegeven. Hoe de omgeving hierover wordt geïnformeerd en hoe zij betrokken worden bij de keuzemogelijkheid, wordt omschreven in het communicatieplan.

Het betrekken van de omgeving (uitvoering communicatieplan en verantwoording daarvan in verantwoordingsdocument) en de uitkomst van de wijze van participeren (participatieplan) dient te gebeuren voordat de formele procedure (dat betekent op het moment dat een aanvraag (project) omgevingsvergunning wordt ingediend) start.

Initiatiefnemers moeten organiseren en borgen dat de lokale gemeenschap in het project participeert en daarvan (direct of indirect) profiteert. De initiatiefnemer toont dit aan. De initiatiefnemer maakt hierover afspraken met de direct omwonenden/direct betrokkenen en maakt duidelijk in hoeverre (welke vorm en hoeveel) omwonenden hierin mee kunnen participeren.

De mate van de participatiemogelijkheden die initiatiefnemer moet bieden, is afhankelijk van de impact dat het zonnepark heeft op de omgeving. Initiatiefnemer dient in ieder geval te streven naar 50% "lokaal eigendom". Dit betekent dat initiatiefnemer een inspanningsverplichting heeft om in eerste instantie met de omwonenden, gevolgd door buurt/ dorpsgenoten, de inwoners van de gemeente Wierden en tot slot coöperaties en stichtingen voor 50% financiële participatie in de opbrengst van het zonnepark te realiseren.

Er kunnen allerlei redenen zijn waarom 50% lokaal eigendom niet gehaald wordt. Het niet (kunnen) creëren van financiële participatie als onderdeel van de maatschappelijke inpassing, zorgt er voor dat de verdeling van de lusten en de lasten uit balans is.

In dergelijke gevallen is initiatiefnemer daarom verplicht een extra bijdrage te storten in het fonds, waaruit een kwaliteitsinvestering in de omgeving gefinancierd wordt en daarmee bijgedragen wordt aan het creëren van de maatschappelijke meerwaarde.

Voor elk procent dat niet gehaald wordt, dient initiatiefnemer een extra jaarlijkse bijdrage te storten in het fonds. De gehanteerde berekening wordt hierbij als volgt: een bijdrage van €5,00 per MWh per jaar bij geen lokaal eigendom. Wij hanteren hierbij een afslag van 2% per procent punt lokaal eigendom. Bij een 50% lokaal eigendom komt dit uit op een aanvullende bijdrage van €0,00 aan het fonds (zie voorbeeldberekening afdracht fonds als bijlage).

Deze extra afdracht geldt tevens voor de duur van de omgevingsvergunning. Deze alternatieve verplichting wordt geborgd in de af te sluiten privaatrechtelijke overeenkomst.

Compensatie

Naast de ruimtelijke balans moet er ook een sociaal- maatschappelijke balans zijn of worden gecreëerd. Er moet een evenwichtige verdeling ontstaan van lusten en lasten. Dit draagt bij aan draagvlak in de omgeving. Hoewel een zonneveld landschappelijk wordt ingepast, zijn er daarnaast ook nog compenserende (al dan niet fysieke) maatregelen vereist om deze balans te kunnen bereiken.

Uitgangspunt is hierbij dat initiatiefnemers van projecten voor grootschalige duurzame energie- opwekking verplicht worden om financieel bij te dragen aan gebiedsontwikkelingen en/of verdere verduurzaming van onze gemeente. Dit kan in een gebieds- of duurzaamheidsfonds, waaruit kwaliteitsimpulsen in de omgeving kunnen worden gefinancierd of gestimuleerd. De afdracht aan het fonds koppelen we aan de daadwerkelijk opgewekte energie en we sluiten voor wat betreft de hoogte van de afdracht aan bij de NWEA-gedragscode (Nederlandse WindEnergie Associatie). Deze bedraagt op dit moment € 0,50 per MWh per jaar.

Voor zonneparken die onderdeel uitmaken van een gebiedsontwikkeling (categorie B2-zonnepark), geldt dat er ook voor kan worden gekozen om de kwaliteitsimpuls in de ruimtelijke omgeving samen met het gebied zelf in te vullen. Deze maakt dan onderdeel uit van het plan en wordt als voorwaarde opgenomen in de (project)omgevingsvergunning en eventueel

in een overeenkomst. Voor de hoogte van deze investering wordt aansluiting gezocht bij de hoogte van de afdracht aan het fonds voor de duur van de (project)omgevingsvergunning en berekend over het te verwachte op te wekken MWh.

Het onderzoek naar het instellen van een dergelijk fonds is nog gaande. Het fonds dient te zijn ingesteld op het moment dat de eerste zonnepanelen waarvoor deze afdracht is afgesproken in de overeenkomst, energie opwekken.

Landschappelijke inbedding in het bestaande landschap

Basis uitgangspunt voor de landschappelijke benadering

De impact van zonneparken in het buitengebied van Wierden is niet overal hetzelfde. Kleinschalige oude landschappen moeten anders worden benaderd dan grootschalige, vaak jongere landschappen.

Modelmatige benadering en de aanpassingen n.a.v. de evaluatie

Om te bepalen welke ruimte ons landschap kan bieden aan zonneparken hebben wij gekozen voor benadering op basis van de deelgebieden (zie figuur hiernaast) van landschapstypen, zoals omschreven in het Landschapsontwikkelingsplan (LOP).

Door het aantal parken te beperken (limiteren)

wordt de herkenbaarheid van het bestaande cultuur- historische landschap door zonneparken zoveel mogelijk beperkt. Ook is aangegeven in welke deel- gebieden zonneparken worden uitgesloten.

Voor alle 13 deelgebieden van het Landschaps- ontwikkelingsplan (LOP) is modelmatig uitgewerkt wat de maximale draagkracht is voor de realisatie van zonneparken. Dit is bij het op het opstellen van het kader Grootschalige Duurzame Energie in gemeente Wierden 2019 gebeurd.

Bij de evaluatie 2020 is geconstateerd dat landbouw- gebied ontzien moet worden en dat de begrenzing van de Regge niet overeenkomt met het Natuur Netwerk Nederland . Ook is geconstateerd dat in Notter-Zuna een gebiedsproces plaatsvindt en dat in juist dat gebied de mogelijkheden voor zonneparken ontbreken (m .u .v . de Zunasche Heide) . Het gebied Notter-Zuna kenmerkt zich door het kleinschalige landschap . Er zijn wel mogelijkheden om onder voorwaarden een zonnepark te realiseren .

Basisbeginsel voor toestaan zonneparken.

Categorieën A1, B2 en -3 zonneparken groter dan 0,5 hectare zijn gelimiteerd toegestaan in de gemeente Wierden voor zover zij voldoen aan gemeentelijk beleid . Parken categorie A1 met een zonneveld kleiner dan

0,5 hectare zijn in de gemeente Wierden ongelimiteerd toegestaan wanneer deze voor eigen gebruik zijn en tellen niet mee met het maximaal aantal parken per deelgebied . Zonnenvelden vanaf 0,5 hectare tellen mee aan de doelstelling 50 hectare zonnepanelen in de gemeente Wierden . De parken worden ingericht op de bestaande kavels en de kavelgrenzen (zoals sloten, begroeiing etc .) blijven behouden . Dit vanwege het tijdelijke karakter van het park .

Bij categorie B2 en -3 zonneparken is er onderscheid in zonneparken met één of twee zonnenvelden . Voor een zonnepark categorie B2 en -3, met twee zonnenvelden gelden de volgende onderstaande aanvullende eisen:

- 1 . Binnen het zonnepark is de oppervlakte van één zonneveld groter dan 3 hectare;
- 2 . Één zonneveld is tussen de 1 en maximaal 3 hectare groot
- 3 . Door de realisatie van het zonnepark heeft de kleine kavel landbouwkundig geen economische waarde meer (restkavel) .
- 4 . Voor het kleinste zonneveld geldt dat dit veld aan minimaal twee zijden, en voor minimaal 50%, grenst aan een bos, bomenrij, houtsingel of houtwal .

Gebieden en locaties waar zonneparken worden uitgesloten of beperkt

Niet op alle locaties in de aangewezen deelgebieden mogen zonneparken ontwikkeld worden . Op de volgende locaties zijn geen zonneparken toegestaan: 1 . Op essen;

2 . Op de gronden die begrensd zijn in het kader van Natuur Netwerk Nederland, Voorbeelden hiervan zijn:

- het Wierdenseveld;
- de natuur bij de Regge .

Daarnaast zijn de volgende deelgebieden (genoemd in het LOP) aangewezen waar vanuit het perspectief van landschap aanvullende eisen worden gesteld:

- 1 . Deelgebied 6: Beekdalen van de Regge (gronden buiten het Natuur Netwerk Nederland);
- 2 . Deelgebied 7: Notter–Zuna (waardevol kleinschalig landschap) .

De aanvullende (beperkende) eisen voor Beekdalen van de Regge en Notter Zuna zijn:

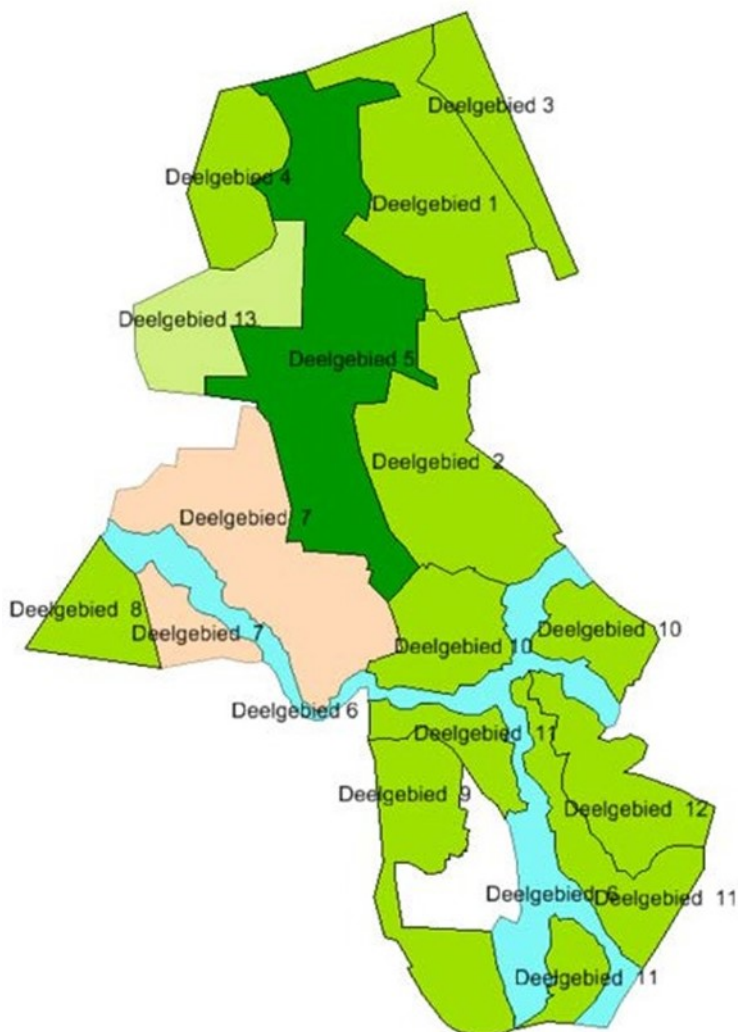
- 1 . Het park is beperkt tot één zonneveld (kavel);
- 2 . Het park voldoet aan de eisen van een categorie B2 zonnepark;
- 3 . Het park ligt niet in of direct aangrenzend aan percelen die aangewezen zijn in het Natuur Netwerk Nederland .

Voor het deelgebied Zunasche Heide en de andere gebieden gelden de bovenstaande eisen niet en kan er direct aangrenzend aan natuurgebied een zonnepark worden gerealiseerd . Hiervoor is bewust gekozen om geen verdere beperkingen op te leggen ten opzichte van het vorige afwegingskader .

Landschappelijke compensatie

Bij een categorie B3 zonnepark kan een gedeelte van de landschappelijk in te richten grond worden gecompenseerd als niet kan worden voldaan aan de

eis van minimaal 20% (areaal) groen of water (80-20 regel) . De fysieke compensatie wordt vorm gegeven door op een andere locatie nabij het zonnepark (in de directe omgeving: buurt, kern of gebied) een stuk grond her in te richten waardoor de toegevoegde landschappelijke-, ecologische- en maatschappelijke waarde alsnog wordt gerealiseerd . Dit kan ook middels het instrument KGO (Kwaliteits-Impuls- Groene- Omgeving) voor zover er ruimte (grond) en inrichtingsgeld beschikbaar wordt gesteld door de aanvrager van een zonnepark . Deze compensatie staat los van de maatschappelijke compensatie en is alleen bedoeld ter compensatie voor de landschappelijke inrichting .

Gebieden waar zonneparken zijn toegestaan

In de volgende deelgebieden zijn een gelimiteerd aantal categorie A1 en/of categorie B2+B3 parken toegestaan:

Nr. Omschrijving Max. aantal zonneparken Toepassing

- 1 Rug van Hoge Hexel 3 Categorie A1;B2;B3
- 2 Dorpsrand Wierden 4 Categorie A1;B2;B3
- 3 Laagte van de Veeneleiding 3 Categorie A1;B2;B3
- 4 De Kolonie en kromme Akkers 1 Categorie A1;B2;B3
- 5 De open velden (Notterveld) 6 Categorie A1;B2;B3
- 6 Beekdalen van de Regge 1 Beperkt cat . A1;B2
- 7 Notter Zuna 1 Beperkt cat . A1;B2
- 8 Zunasche Heide 2 Categorie A1;B2;B3
- 9 Stuwwal van Enter 3 Categorie A1;B2;B3
- 10 Rectum – Ypelo 2 Categorie A1;B2;B3
- 11 Leijerweerd-Kartelaarshoek-Bullenaarshoek 3 Categorie A1;B2;B3
- 12 Enterbroek 3 Categorie A1;B2;B3
- 13 Wierdenseveld 0

NB.: In het deelgebied 5 liggen gronden die geschikt kunnen zijn als door de maatregelen in het kader van het Wierdenseveld vernatting plaatsvindt en de landbouwmogelijkheden afnemen.

Stappenplan

Bij het beoordelen of een locatie geschikt is voor de realisatie van een zonnepark wordt eerst gekeken of er nog (landschappelijke) ruimte is in het betreffende deelgebied. Vervolgens wordt beoordeeld of de beoogde kavel geschikt is (aanwezigheid waardevolle landschapselementen en cultuurhistorisch waardevolle elementen). Tenslotte wordt bekeken hoe het zonnepark landschappelijk ingepast kan worden.

De volgende vragen moeten op voorhand worden beantwoord door de aanvrager voordat er tot behandeling van een aanvraag kan worden overgegaan:

1. In welk deelgebied ligt de aanvraag, en is er voldoende ruimte (is het maximum al bereikt)? Voor de verdeling van de beschikbare ruimte geldt het initiatief wat als eerste aan de gemeente is voorgelegd, voorrang heeft. Hiervoor is de datum van de aanvraag (project)omgevingsvergunning leidend.
2. Is het een categorie A1 of categorie B2 of B3 zonneveld?
3. Betreft het één of twee zonnevelden?
4. Welke onderbouwing is gegeven voor twee zonnevelden op één zonnepark?
5. Waarom is een categorie B2 zonnepark niet mogelijk? (bij een categorie B3 zonnepark)
6. Hoe groot is het zonnepark?
7. Hoe groot is(zijn) het (de) zonneveld(en)?
8. Voldoet het aan gemeentelijk beleid?
9. Hoe is de landschappelijke inpassing vorm gegeven?

Landschappelijke inbedding

Eisen voor landschappelijke inpassing (inbedding) van zonneparken zijn:

1. De verkavelingsrichting en de maat en vorm van de kavels zijn bepalend voor de vormgeving van het zonnepark.
2. De realisatie van het zonnepark gaat niet ten koste van bestaande waardevolle landschapselementen.
3. Het zonnepark moet aansluiten bij bestaande patronen en structuren in het landschap.
4. Per landschapstype gelden daarnaast nog verschillende uitgangspunten en typen landschapselementen die daarvoor kunnen worden benut.
5. De zonnevelden hebben een eenvoudige hoofdvorm en volgen de lijnen van het bestaande landschap.
6. De paneelhoogte mag niet hoger zijn dan 1,5 meter.
7. In een categorie B2 zonnepark kan emotiveerd worden afgeweken van de bovenstaande regel (6) en kan bij meervoudig ruimtegebruik (bijvoorbeeld begrazing) een hogere paneelhoogte worden toegestaan. Dit moet wel nader ruimtelijk onderbouwd worden en dit stelt eisen aan de landschappelijke inpassing in de vorm van extra beplanting. Deze uitzondering is alleen mogelijk als de zonnepanelen aan het zicht worden onttrokken door landselementen die passend zijn in het landschap.
8. Van het zonneveld blijft 30% van het grondoppervlak onbenut om de grond gezond te houden. De onbenutte stroken grond liggen gelijkmatig verdeeld over het zonneveld en maken geen deel uit van de landschappelijke inpassing.
9. Voor zover de initiatiefnemer aantoont dat de grond gezond blijft door toetreding van licht en water kan volstaan worden met 20% in plaats van 30% onbenut grondoppervlak.

Energielandschappen

Dit afwegingskader is bedoeld voor verzoeken waarbij inpassing in bestaand landschap (nog) tot de mogelijkheden behoort. Er kunnen ook situaties zijn in bepaalde deelgebieden waarin sprake is van een nieuw landschap. Een "energielandschap" is hiervan een voorbeeld, maar ook andere landschappen, waarin nieuwe functies in samenhang een plaats krijgen zijn denkbaar.

Voor zo'n gebied moet dan een aparte samenhangende gebiedsvisie ontwikkeld worden. Het plan wat opgesteld wordt is qua procedure vergelijkbaar met een beeldkwaliteitsplan wat ook voor een bepaald gebied geldt. Energielandschappen maken geen deel uit van de beoordeling zoals bedoeld in dit kader. Energielandschappen worden getoetst aan het ruimtelijk beleid van rijk, provincie en gemeenten en kunnen een even grote impact hebben op het landschap als bijvoorbeeld een wijk of industrieterrein. "Het ontwerpen van energielandschappen vergt een geheel nieuwe manier van denken. Zij kunnen niet worden 'ingepast' in het bestaande landschap, daarvoor is de opgave te groot. Alleen al voor de benodigde zonneparken hebben we ruimte nodig zo groot als de halve provincie Utrecht. Er moeten geheel nieuwe landschappen worden gecreëerd. Landschappen die door mensen worden gewaardeerd en economisch haalbaar zijn," zeggen de experts van ECN (Energieonderzoek Centrum Nederland) en WUR (Wageningen University & Research)."

Bron: www.ecn.nl/nl/nieuws/item/energietransitie-gaat-ons-landschap-ingrijpend-veranderen-nieuw-denken-nodig/index.html

Afwegingen bij maatschappelijke en landschappelijke inpassing

Zowel voor de maatschappelijke als voor de landschappelijke inpassing worden van de initiatiefnemer inspanningen gevraagd. De gemeente toetst of er voldaan wordt aan de basisinspanning, of er voldoende invulling wordt gegeven aan de landschappelijke en maatschappelijke meerwaarde ten opzichte van de impact.

Het niet voldoen aan de genoemde inspanningsverplichtingen is een weigeringsgrond voor het college. Let wel dat het hier gaat om een inspanningsverplichting en niet om een resultaatsverplichting. Een plan kan immers nooit afhankelijk zijn van een subjectieve norm, zoals het creëren van volledig draagvlak in de omgeving.

4. Procedure

Planologisch regime

Een zonnepark past niet binnen de bestemmingsplanregels van de geldende bestemmingsplannen van de gemeente Wierden. Om zonneparken planologisch toch mogelijk te maken, kan worden gekozen voor

een wijziging van het bestemmingsplan of voor een (project)omgevingsvergunning.

Bij bestemmingsplanwijziging om een zonnepark mogelijk te maken, blijft de onderliggende bestemming, meestal 'Agrarisch' of 'Agrarisch met waarden- Landschap, gelijk. Via een aanduiding wordt de realisatie van een zonnepark passend gemaakt binnen het bestemmingsplan. Op deze manier kan de grond nu en in de toekomst benut worden voor agrarisch grondgebruik, maar wordt ook een zonnepark op deze grond blijvend mogelijk gemaakt. Om die reden gaat de voorkeur uit naar medewerking via een (project)omgevingsvergunning voor een bepaalde tijd (25 jaar, in aansluiting op provinciale regels), waarbij de huidige bestemming in stand blijft. Na deze periode komt de vergunning van rechtswege te vervallen en daarmee de grondslag voor het gebruik van de gronden voor opwekken van duurzame energie. Zo is het tijdelijke karakter van het zonnepark publiekrechtelijk verzekerd.

Het proces start met een principeverzoek en eindigt met een besluit op een aanvraag (project)omgevingsvergunning. Als bijlage treft u de uitwerking van het proces (stroomschema) aan. Voor zowel het principeverzoek als de aanvraag (project)omgevingsvergunning stelt het college indieningsvereisten vast zoals opgenomen in dit Afwegingskader.

Principeverzoek

Een initiatiefnemer legt een plan voor een zonnepark eerst als principeverzoek voor aan de gemeente.

Pas wanneer op een dergelijk verzoek een positief principebesluit is genomen door het college van burgemeester en wethouders, kan het plan worden gecommuniceerd met omwonenden en andere belangstellenden. Dit betekent uitdrukkelijk niet dat het plan al vast staat, maar enkel dat het plan voldoet aan de landschappelijke randvoorwaarden en aan de voorwaarden van communicatie.

Inbreng

Voor het realiseren van lokaal draagvlak is een belangrijke stem weggelegd voor omwonenden. De gemeente zit met name om tafel voor het behartigen van het belang van de gemeente als geheel. In een dialoog tussen omwonenden, ontwikkelaar en gemeente worden de randvoorwaarden waarbinnen het initiatief kan ontwikkelen nader ingevuld. De initiatiefnemer geeft aan wat hij/zij met de ingebrachte ideeën en zienswijzen heeft gedaan. Dit doet de initiatiefnemer in een verantwoordingsdocument, zodat voor iedereen zichtbaar is wat er met de inbreng van omwonenden is gedaan en waarom.

Overeenkomst

Voorafgaand aan de planologische procedure worden de afspraken vastgelegd in een privaatrechtelijke overeenkomst. Het gaat hierbij om aspecten welke niet via de (project)omgevingsvergunning kunnen worden gewaarborgd. Het gaat in ieder geval om de volgende aspecten:

- Een participatieplan, waarin de maatregelen voor de maatschappelijke inpassing zijn opgenomen.
- Een communicatieplan, over de wijze van betrekken van omwonenden en andere belangstellenden om deel te nemen aan de gekozen participatiemogelijkheid.
- Een beheerplan, waarin het beheer van het park tijdens de exploitatieperiode is beschreven met aandacht voor het aspect biodiversiteit.
- De bijdrage aan een gebieds- dan wel duurzaamheidsfonds.

De overeenkomst maakt een belangrijk onderdeel uit van de plannen. Om die reden wordt deze als bijlage opgenomen bij de (project)omgevingsvergunning. Wel moet gezegd worden dat daarmee het afdwingbare karakter voor derden (die geen partij zijn bij de overeenkomst) niet verandert. Zij kunnen

nakoming van de overeenkomst nog steeds niet afdwingen . Wel krijgen zij hiermee een beter inzicht in het totaal van maatregelen en waarborgen rondom het plan .

Gebieds- of duurzaamheidsfonds

Een deel van de opbrengsten van grootschalige duurzame energieopwekking kan in het gebied worden gehouden door bijvoorbeeld stortingen door de initiatiefnemer/exploitant in een gebiedsfonds of duurzaamheidsfonds .Vanuit dat fonds kunnen gebiedsversterkende maatregelen worden uitgevoerd, die onder meer kunnen bestaan uit het treffen van duurzaamheidsmaatregelen . Ook kunnen mogelijk hieruit middelen beschikbaar komen voor het verduurzamen van de woningvoorraad (waaronder het stimuleren van zonnepanelen op daken) en andere duurzaamheidsmaatregelen . Er zou daarbij een link moeten zijn met duurzaamheid (in brede zin) .

(Project)omgevingsvergunning

Bij de aanvraag voor een (project)omgevings- vergunning bestaat er geen onduidelijkheid meer over de verrichte inspanningen, de te verrichten inspanningen en de te nemen maatregelen als gevolg van de maatschappelijke en landschappelijke inpassing, en dat deze voldoen aan de uitgangspunten uit dit Afwegingskader . Deze zijn zoveel mogelijk geborgd in de (project)omgevingsvergunning en

daar waar dit niet mogelijk is, in de overeenkomst . Over de inhoud van de overeenkomst bestaat overeenstemming voordat de vergunning als ontwerp ter inzage wordt gelegd .

Kort samengevat geldt dat het college een (project) omgevingsvergunning in ieder geval kan weigeren indien:

- 1 . de grens van 50 hectare zonneveld is overschreden .
 - 2 . het betreffende deelgebied vol is .
 - 3 . er niet voldaan wordt aan de (inspannings) verplichtingen ten behoeve van de maatschappelijke inpassing .
 - 4 . het park niet voldoet aan de definitie van een categorie A1 of –B2 –B3 zonnepark .
 - 5 . niet wordt voldaan aan de zogenaamde "80-20 regel" . 6 . de landschappelijke inpassing ontoereikend is en/of te weinig waarde toegevoegd wordt aan de biodiversiteit .
- Bij het beoordelen van de vergunning worden naast de toets aan gemeentelijk beleid ook getoetst aan wetgeving ter bescherming van landschap, beplanting en (beschermde) plant- en diersoorten .